

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2015/16:28

Fredagen den 19 februari

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 3–4 december 2015

Återrapport från informellt ministermöte den 25–26 januari 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 25 februari

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar hit Morgan Johansson. Det första på dagordningen är återrapporten från mötet den 3–4 december och det informella mötet den 25–26 januari. Finns det någonting som ministern vill säga om dessa frågor?

Anf. 2 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Nej, jag hänvisar till det skriftliga materialet.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare. Finns det några övriga frågor på första halvan som ministern vill ta upp?

Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Nej, det finns det inte.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi gå vidare till huvudpunkten: dagordningspunkt 7, Migrationsfrågor.

Anf. 6 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Huvudpunkterna på mötet som inrikesministern och jag ska åka till på torsdag rör inrikesministrarnas frågor, framför allt gränsskyddsfrågorna som vi kommer att få höra mer om när han kommer hit.

Min punkt på dagordningen är just denna diskussionspunkt. Man kan fråga sig om jag ska åka ned över huvud taget. Jag tänker göra det, för

det finns anledning att tala bilateralt med ett antal länder. Nu när situationen är så pass rörlig är det viktigt att ha några bilaterala möten.

Dessutom åker jag för EU-nämndens kännedom till Tyskland på tisdag för att träffa Tysklands inrikesminister Thomas de Maizière och diskutera igenom hur strategin ska läggas upp inför våren. Som ni vet har vi haft och har vi ett mycket tätt samarbete med Tyskland, så vi kommer att samordna vår strategi i den delen.

Vi kan ha en dramatisk vår framför oss. Hittills i år har det anlänt 80 000 människor från Turkiet till Grekland, vilket är mångdubbelt fler än vid samma tid förra året – nästan tio gånger så många. I januari anlände 90 000 människor till Tyskland. Det kan jämföras med Sverige, dit det i januari anlände 3 500. Det är en minskning när det gäller inströmning till Sverige med lite drygt 20 procent i förhållande till 2015.

Nu har det gått lite drygt en månad, och när jag ser på de här siffrorna vågar jag nog säga att de åtgärder som både regeringen och riksdagen vidtog i slutet av förra året har varit effektiva. Det gällde id-kontrollerna, som är i kraft sedan den 4 januari, och det gällde aviseringen av en ny lagstiftning.

Det här har varit oerhört viktigt för att vi ska klara situationen. Vi har nu över 100 000 i våra asylboenden. Det är i praktiken fullt i boendena. Vi har 180 000 i asylsystemet, totalt sett, och vi har som ni vet långa väntetider.

Det här kommer jag att beskriva under diskussionspunkten i ministerrådet – situationen för Sverige just nu. Jag kommer att trycka på att Sverige har tagit ansvar för den här situationen – mer än något annat land och mer än någonsin tidigare i vår historia, i vart fall vår moderna historia.

Min bedömning just nu är att vi i vart fall för stunden har skaffat oss kontroll över situationen när det gäller det svenska läget. Men marginalerna är samtidigt mycket små, och det är ohyggligt svårt att bedöma vad som kommer att hända nu under våren. Vi befinner oss ju fortfarande mitt i vintern.

Som sagt har det hittills kommit 80 000 till Grekland, och de människorna kommer inte att stanna där. De kommer att söka sig vidare upp i Europa. Det kommer heller inte att stanna på 80 000. Man bedömer att över 1 miljon kommer att komma från Turkiet till Grekland i år.

Det här skulle, som vi alla vet, Europa som kontinent kunna klara. Vi är en kontinent med 500 miljoner människor. Att klara en miljon på ett år är som om 500 bor på en ö och det kommer en person i båt. Det är klart att man kan ta sig an det. Problemet uppkommer som vi alla vet när fördelningen blir så pass sned som den är.

Det är bara att konstatera att Europa hittills inte klarat av att möta det här på ett tillfredsställande sätt eller visat den beslutskraft som man hade behövt ha för att klara flyktingsituationen.

Vi måste fortsätta jobba med den strategi som vi har utarbetat från början. Just nu ligger det i korten att förhållandena i Turkiet måste förbättras så att fler människor kan vara kvar i Turkiet och inte känner pressen att ge sig iväg till Europa.

Gränsen mellan Turkiet och Grekland måste också säkras på ett sådant sätt att människor inte drunknar på sin väg till Europa. Vi kan inte

ha det på det sättet att det är en fullständig anarki som råder mellan de två länderna i den delen.

De som kommer till Grekland och till Europas gränser måste fördelas i Europa på ett rättvist sätt. Samtidigt måste de som stannar kvar i Turkiet, Libanon eller Jordanien veta att det finns legala möjligheter att ta sig till Europa och slippa den här farliga vägen. Våra förslag om legala vägar, lagliga vägar, är alltså viktiga även i den delen.

Det här är ståndpunkter som Sverige och Tyskland – och kommissionen, skulle jag säga – driver och har drivit under lång tid. Dessvärre är det svårt att nå enighet om dem.

Ni vet ju att vi i september förra året fick pressa fram den temporära omfördelningen. Den har hittills inte levererat vad den skulle behöva göra. Det är ungefär 500 av de 160 000 som skulle omfördelas som hittills har blivit omfördelade. Sverige har tagit en del av dem. Men vi har ett antal enskilda medlemsländer som i olika utsträckning obstruerar mot det beslutet och ibland till och med rakt upp och ned vägrar att följa EU-beslut. Då är det viktigt för oss att trycka på att kommissionen som väktare av både fördraget och av de beslut som EU-fattar måste vara beredd att sätta tryck på de medlemsländerna.

I korta drag fortsätter vi att driva på. Utgångspunkten är ett gemensamt europeiskt ansvar och ett solidariskt agerande mellan EU-länderna. Det är det viktigaste.

Vi vill att EU genomför de beslut vi faktiskt har fattat, det vill säga omfördelningsbeslutet och uppbyggandet av hotspots. Vi har det på plats i Italien. Det är på gång i Grekland, men det går alldeles för långsamt. Detsamma gäller vidarebosättningsprogrammet, som vi också beslutade om i somras, med 20 000 som ska vidarebosätta sig i Europa.

Vi är också med och stärker det operativa stödet. Vi vill att alla medlemsländer är med och stärker det operativa stödet. Det handlar om stödet till Frontex och stödet till Easo. Här vet ni ju att Sverige redan bistår eller har bistått via Migrationsverket, polisen och Kustbevakningen.

Vi fortsätter att driva på för stärkt kapacitet i alla medlemsstater som har yttre gränser – de ska registrera dem som nu kommer till deras gränser så att det sker en registrering där. Där finns det mycket att göra.

Vi fortsätter också att driva på för stärkt kapacitet när det gäller mottagningssystemet i alla EU-länder så att man klarar av att ta emot dem som kommer.

Vi trycker på för långsiktiga lösningar i stället för tillfälliga lösningar. Hittills har vi bara på plats en tillfällig omfördelningsmekanism. Den måste följas upp med ett permanent omfördelningssystem.

Vi trycker också på för ett effektivt återvändande för dem som inte får stanna i EU. Här finns det mycket man kan göra när det gäller att samordna bland annat flygtransporter för dem som inte har fått uppehållstillstånd i Europa. Men det handlar också om att samarbeta med de länder som de ska återvända till så att dessa tar emot sina egna medborgare.

Det är i sammanfattning Sveriges ståndpunkter. De är välkända. Detta är ju en diskussionspunkt, så det här kommer jag att framföra på torsdag.

Anf. 7 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

2015/16:28

19 februari

Vi kan ju konstatera att vi inte har klarat av att hantera kontrollen av den yttre gränsen och att vi inte har ett Dublinsystem som fungerar.

Jag använde ett par av veckans dagar till att besöka gränspoliserna i Malmö. Jag tog mig över till Köpenhamn, så jag har genomgått både id-kontroll och gränskontroll. Jag vill säga att det fungerade mycket bra och att humöret hos resenärerna var gott, vilket inte alltid framgår i medierna.

Gränspoliserna som har befunnit sig i stormens öga säger tydligt så här: Sverige klarar inte av ett migrationstryck à la 2015.

Vi behöver helt enkelt en paus, och vi moderater har då föreslagit direktavvisningar. Jag tänkte ställa ett par frågor på det temat.

Statsrådet var inne lite grann på de 160 000 som skulle omfördelas, av vilka ynka 500 hittills har omfördelats. Statsrådet sa också att han skulle använda RIF för att prata lite informellt med sina kollegor. Hur tänker regeringen agera för att få fart på den här processen? Det är min första fråga.

Den andra är att jag tror mig veta att Sverige har begärt att få ingå i den så kallade Ungernkvoten om de 54 000 omfördelningsplatser som så att säga blev över. Jag skulle gärna vilja ha en liten redovisning av hur det går. Var ligger det ärendet?

Anf. 8 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen!

Min frågeställning är vilka påtryckningsmöjligheter statsrådet ser för att förverkliga de ställningstaganden som har gjorts i rådet och förvisso även i Europeiska rådet.

Har Sverige några inspel om vad man kan göra för att få att omfördelningen, vidarebosättningen och så vidare att bli verklighet?

Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Sverigedemokraternas ståndpunkter är ganska välkända vid det här laget, skulle jag vilja påstå. Därför nöjer jag mig med att hänvisa till våra avvikande meningar i både september och november och även vid andra tillfällen.

I korthet menar vi att varje land såklart måste ta ansvar för sin egen asylhantering och den här invandringssituationen. Det går inte att lasta över ansvaret på andra länder – det är sannerligen inte solidariskt mot dem.

Vi motsätter oss principen om den interna omfördelningen av asylsökande. Vi vill i stället ha en strikt tillämpning av förstalandsprincipen, ordentligt inre gränsskydd och så vidare. Inte minst vill vi ha mer hjälp på plats i närområdena – en hjälp som länder som Libanon, Jordanien och Turkiet efterfrågar men som vi tyvärr inte kan erbjuda dem i dagsläget eftersom vi har helt fel fokus i de här frågorna.

Med det sagt, herr ordförande, hänvisar jag återigen till våra tidigare avvikande meningar och anmäler i och med det avvikande mening även på detta sammanträde.

Anf. 10 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, justitieministern, för redogörelsen! Den sammanfaller väl med det resonemang som Liberalerna har fört i justitieutskottet, utrikesutskottet och även här.

Vi ser det som oerhört viktigt att vi får till stånd ett gemensamt yttre gränsskydd om vi ska kunna bevara en vettig asylpolitik – och en frikostig sådan, naturligtvis. Då är fördelningen viktig. Men vi såg ju att det som hände när varje land skulle sköta sin gräns var att hela systemet brast. Det var ett chocktest av Guds nåde, och vi ser nu att vi fortfarande har oerhört mycket att ta itu med.

Min fråga är egentligen densamma som den min kollega från Moderaterna ställde. När statsministern var här i onsdags sa han att nu är det läge att sätta sig ned och säga: Vad gör vi, punkt ett och två och så vidare, för att få till stånd alla dessa goda beslut som redan har fattats?

Nu är det bara en diskussionspunkt, men jag skulle ändå vilja höra hur justitieministern ser på detta. Finns det några konkreta åtgärder som man verkligen kan hamra in tillsammans med kollegorna? Kan vi i så fall börja bocka av på vår bucket list någon gång?

Anf. 11 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Tack, ministern, för informationen!

Kristdemokraterna vill gärna göra ett medskick om att regeringen bör arbeta för att EU ska jobba mer för att skapa lagliga vägar för migranter. Det är viktigt att man får igång den delen. På det viset kan man motverka mer av den människohandel som pågår, där många människor tar sig över hav i dåliga gummibåtar med livet som insats. Det är viktigt att vi har lagliga vägar så att man kan söka asyl på ett mer rättssäkert sätt.

Det är också viktigt att vi stärker den europeiska gräns- och kustbevakningen, antingen det gäller Frontex eller den så kallade gränsbyrån. Det är viktigt att vi har koll på våra yttre gränser och att vi rättar till det som inte funkar. Vi måste kunna hålla koll på det som händer.

Anf. 12 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack för informationen! Jag skulle först vilja göra ett medskick. Jag kom i förrgår kväll hem från Turkiet. Jag var i Izmirområdet, där migranter åker över till Grekland. Där är det många som säger: Här har vi 2 miljoner flyktingar, och ni har bara 160 000. Hur tror ni att Turkiet skulle kunna ta emot fler?

Det går inte, och man vet också att Turkiet inte heller vill ha flyktingar. Många säger till och med att polisen och systemet i Turkiet försöker hjälpa folk att gå över gränsen till Grekland.

Turkiet kommer inte att hindra några flyktingar att ta sig över till Europa. Redan nu säger man att 1,5 miljoner väntar på att komma till Europa under våren, och jättemånga vill komma till Sverige, för de har släktingar här och så vidare.

Det är bra att Sverige driver detta med lagliga vägar och att många länder ska ta emot kvotflyktingar. I Ankara sitter FN. Förhållandena är fruktansvärda och väntetiderna är långa. Det behövs verkligen förstärkning där. Man skulle kunna bedriva en sådan politik i stället för att ge 3 miljarder euro till Turkiet, som inte kommer att hjälpa till, tyvärr.

Med detta sagt vill jag också lyfta fram den avvikande mening som vi tidigare har anmält angående gränsbevakning, mer mandat till Frontex och liknande.

Jag vänder mig först till Moderaterna och Mikael Cederbratt. Jag har också blivit id-kontrollerad på gränsen mellan Danmark och Sverige, en gång på bron och en gång vid tåget. Min erfarenhet är precis densamma som din, det vill säga att det fungerade bra. Nu vet vi att det beror lite på vid vilka tider man kommer och så vidare. De långsiktiga effekterna av detta ser vi inte än. Vi vet till exempel att tågresandet har minskat.

Man ska veta att det vi gjorde i höstas och från den 4 januari har ett pris. Men det ska man ställa mot riskerna för att vi skulle ha hamnat i en likadan situation som under hösten, då det kom över 10 000 i veckan, vilket vi helt enkelt inte kunde reda ut. Det var mycket klokt av riksdagen att följa regeringens förslag och ge ett bemyndigande när det gäller id-kontroller.

Låt mig sedan ta upp frågan om direktavvisningar. Man ska vara medveten om att detta med stor sannolikhet strider mot asylprocedurdirektivet och att vi alltså skulle få en diskussion direkt med EU-kommissionen om detta. Ni kanske har sett hur det österrikiska förslaget om ett tak för hur många asylansökningar man kan acceptera per dag – de vill sätta ett tak på 80 per dag – har fått EU-kommissionen att gå ut och säga att det strider mot EU-rätten. Det ska man vara medveten om.

Sedan gällde det hur vi ska få fart på omfördelningsprocessen. Hittills har den bara omfattat 500 av 160 000. Också Tina Acketoft och Eskil Erlandsson är inne på samma spår: Vad har vi för påtryckningsmöjligheter?

Vi har de legala möjligheterna, som EU-kommissionen ska bevaka. Bekymret är bara att de har två år på sig. Det är inte alldeles lätt att dra ett land inför rätta och säga att de inte har gjort vad de ska, eftersom de har denna tid på sig.

Det som i stället är avgörande är insikten om att hela Schengensystemet står på spel. Om vi inte får på plats någon organisering av detta kan utvecklingen mycket väl bli den att Schengen splittras upp i de gamla passområdena igen. Vi har en nordisk passunion, men i övrigt kan vi få en återgång till systemet sådant det var för 20 år sedan. Vi får kanske andra passområden i Europa, och de mycket stora ekonomiska effekter som detta skulle få bör också de länder som i dag är motsträviga väga in. Kan de acceptera att ta emot 7 000, 8 000, 9 000 eller 10 000 asylsökande under ett år om det finns en risk för att hela Schengensystemet annars går i stöpet? Detta måste man trycka på när man har bilaterala samtal med dessa länder. Jag har haft ett antal sådana samtal, och vi lyckades, bland annat med hjälp av det vi gjorde i höstas, få till stånd beslutet i september. Annars hade det aldrig gått.

Men jag kan konstatera att det är svårare i dag, inte minst eftersom >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi ska dock göra ett nytt försök. Det är delvis därför jag åker till Tyskland på tisdag och ska ha bilaterala möten på torsdag. Då ska vi se vilka allianser man kan skapa för att öka trycket ytterligare. Det är svårare nu än det var för ett halvår sedan, men vi vet samtidigt att det egentligen inte finns något annat alternativ. Risker är annars att det får konsekvenser för stora delar av EU-samarbetet.

Jag tror att det också är därför som Juncker och andra nu höjer tonläget. Vi måste lösa denna fråga inom de närmaste veckorna. Annars riskerar stora delar av samarbetet att stå på spel.

Nästa fråga gällde Ungernkvoten och vår begäran om omfördelning. Där har vi ju fått ett besked, nämligen att Sverige inte behöver omfördela mer. Vi har fått ett uppskov i den delen. Det var ett viktigt besked. Vi väntar fortfarande på det andra beskedet. Kommissionären Avramopoulos gav positiva signaler i höstas, men nu är min känsla att man inte har kunnat fatta beslut eftersom hela frågan är i stöpsleven. Vi kommer nog att få vänta ytterligare ett tag på att få besked. Men detta är också en fråga som jag självklart ska tala med kommissionen om, för vi måste få besked.

Eskil Erlandsson talade om påtryckningsmöjligheterna. Jag nämnde Schengen. Låt mig också lägga till att förutom att Schengen nu står på spel måste man här använda de partipolitiska kontakter som finns, på båda sidor om blockgränserna. Jag tror att det är väldigt viktigt att man gör det i ett antal centrala länder.

Pavel Gamov säger att man inte kan lasta över ansvaret på andra länder. Nej, men det är precis detta ett land som till exempel Ungern gör när man vägrar ta emot flyktingar. Då lastar man över hela ansvaret på andra länder. Det är ingen framkomlig väg. Det finns bara en framkomlig väg, nämligen att dela på ansvaret solidariskt över medlemsländerna.

Kristdemokraterna tog upp detta med lagliga vägar. Detta med de 20 000 var en av de punkter som vi beslutade om och som vi också hela tiden ligger på för att få genomförd. Det vi lyckades med i somras var att ett antal länder som tidigare inte tog emot kvotflyktingar inom ramen för UNHCR plötsligt, under tryck från vad som var på väg att hända, åtog sig att göra det. Det var faktiskt en framgång.

I vissa avseenden går det framåt, även om jag tycker att det går alltför långsamt.

Till sist vänder jag mig till Amineh Kakabaveh och Vänsterpartiet. Här måste man se på båda delarna. Dels handlar det om lagliga vägar, som vi ligger på om. Dels måste man gå in med insatser för att förbättra förhållandena för flyktingarna i Turkiet, och det är detta pengarna är avsedda för. Men här pågår en förhandling mellan EU och Turkiet om hur pengarna ska användas och när de ska betalas ut.

Nu diskuterade stats- och regeringscheferna detta i natt, och de gör det väl nu under dagen också. Det ska vara ett extra möte med Europeiska rådet den 5–6 mars, och då ska Turkiet också vara med.

Jag tror att det behövs ett paket som omfattar både gränskontroller, förhållandena för flyktingar och lagliga vägar. Vilka ingångar vi än har när det gäller Turkiet måste vi inse att vi måste samarbeta med Turkiet i den här frågan. Vi måste försöka komma fram när det gäller Turkiet, för annars kommer vi inte att klara detta. Så enkelt är det.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det var ju faktiskt meningen att Turkiets president Erdoğan skulle vara där redan i dag, men terrorattentaten gjorde att han inte åkte.

Innan jag går vidare i talarlistan skulle jag själv vilja ställa en fråga. Det är möjligt att det är svårt att få in nya, positiva åtgärder. Men hur är det med genomförandet? Som ministern påpekar har kommissionen inga

verktyg förrän efter två år, när tiden har gått ut. Det är först då man faktiskt har brutit mot stadgarna. Även om man inte lyckas få igenom nya verktyg, finns det något stöd för att man åtminstone ser till att det blir delmål, så att kommissionen kan följa upp, straffa eller hota länder som inte når målen på vägen, innan tvåårsperioden har löpt ut? Finns det någon sådan möjlighet att gå vidare?

Anf. 15 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för svaren! Vi moderater tycker att Sverige verkligen behöver en paus. Jag kan konstatera att statsrådet och jag inte gör samma juridiska bedömning när det gäller direktavvisningar. Det skulle i så fall var aktuellt när det är ställt utom allt tvivel att de kommer från ett säkert land.

Men det är två andra saker jag skulle vilja fråga om. Människosmuggling är också en central del i processen. För att polisen ska kunna bedriva en effektiv förundersökning behövs det vissa nivåer på straffsatter. Min fråga är helt enkelt: Vad är statsrådets syn när det gäller att skärpa straffskalan för grov människosmuggling och människosmuggling?

Vi moderater välkomnar också diskussionen om Nato – alltså att man använder befintliga resurser. Jag skulle gärna vilja få reda på regeringens syn på detta.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Debatten om straffsattserna kan vi väl ta i justitieutskottet? Eller menar du att du vill ha höjda miniminivåer på EU-nivå – är det det du frågar om?

Anf. 17 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Jag skulle väl kunna tänka mig båda två i och för sig. I och med att vi har justitieministern här är ju detta intressant.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Det är jätteintressant, men snälla, låt oss ta den typen av debatt i justitieutskottet!

Anf. 19 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Statsrådet uppehöll sig vid Ungern i sitt svar till mig. Min bestämda uppfattning är att Ungern och andra länder i Östeuropa tar ansvar, för sitt eget land, sin egen ekonomi och sin egen befolkning i de här frågorna. Det kan tyvärr inte sägas om vår tämligen handelsförlamade regering.

I det konkreta fallet med Ungern har faktiskt premiärminister Viktor Orbán gått ut med att man vill hjälpa på plats. Det är en linje som vi förespråkar. När jag själv var på besök i Libanon i höstas och talade med den libanesiska regeringen, med FN:s flyktingorgan UNHCR och med kristna kyrkor i Libanon sa alla dessa aktörer exakt samma sak som Sverigedemokraterna säger i Sverige, det vill säga att vi ska hjälpa miljoner fler på plats.

I ett land som Libanon vill man hjälpa miljoner fler. Man har tagit emot mellan 1 och 1 ½ miljon flyktingar i Libanon, men infrastrukturen klarar inte av det, skolväsendet går på knäna och det finns inte tillräckligt med arbetstillfällen. Därför måste vi se till att hjälpa betydligt fler människor på plats. Det är det enda som är solidariskt, vill jag påstå. Det är så man hjälper så många som möjligt, Morgan Johansson.

I Sverige och Europeiska unionen hjälper vi i dag ett litet fåtal mer bemedlade, medan de riktiga flyktingarna inte har någon som helst möjlighet att ta sig hit, till ett av världens nordligaste länder.

Återigen, herr statsråd: Gör om och gör rätt! Ta bort omfördelningsmekanismen, stärk det inre gränsskyddet och tillämpa Dublinförordningen utan undantag! Och framför allt, se till att hjälpa flyktingarna på plats! Det är så vi är solidariska, och det är så vi tar ansvar.

Anf. 20 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag vill bara betona att det redan finns statistik om att interna flyktingar i Kurdistan, Turkiet, har nått 400 000. Det har man haft överläggning om i EU också. Det är Human Rights Watch's rapporter.

Det är bra att förhandla med Turkiet, och för vartenda öre vi betalar ska vi avkräva information om vad man gör med pengarna. Hur har man satsat? I staden Kilis, till exempel, går 30 000 syriska barn i skolan. Flickorna säljs från tolvårsåldern till äldre män som kommer från andra delar av landet, för en ring eller ett par örhängen i guld för att familjen ska ha mat. Läs Hürriyet Daily News om hur flickor från Syrien säljs och köps! Det skapar sociala problem. Många turkiska kvinnor avfärdar det och säger att det inte är enligt lag att ha fyra, fem fruar. Men männen gifter sig, och man hittar religiösa regler i deras lagsystem.

Förstår ni hur situationen ser ut för flyktingar där? Det är viktigt att avkräva information om hur pengarna kommer att användas men också att avkräva av Turkiet att man ska sluta kriga, för det finns redan 400 000 interna flyktingar. De kommer också att komma till Europa, för Europa är närmast. Det gäller inte minst 20 miljoner kurder. Så är situationen, och det har jag sett med mina ögon i förrgår i Turkiet.

Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag undrar om Dublinförordningen. Det brukar sägas i de här diskussionerna att Sverige tillämpar Dublinförordningen. Jag skulle vilja veta: Gör man avsteg från den nu, eller fortsätter man att tillämpa Dublinförordningen på det korrekta sätt som man ska göra?

Det var min ena fråga. Den andra frågan handlar om lagliga vägar. Det har vi också diskuterat ett antal gånger här i nämnden. Skulle inte kommissionen lägga fram ett förslag om detta? Och i så fall undrar jag: När kommer det?

Anf. 22 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Först vänder jag mig till ordföranden. Det handlade om resonemang kring delmål. Det är klart att man kan tänka sig det. Men det måste också beslutas i ministerrådet, och då måste vi ha majoritet för det. Det är inte särskilt enkelt nu när majoritetsförhållandena har förändrats, som sagt, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det

var där det hängde i slutändan. Så var det faktiskt redan vid bordet i september för att vi skulle kunna få en kvalificerad majoritet.

Samtidigt måste medlemsländerna förstå att även om man inte tycker om ett beslut måste man rimligen följa det, särskilt när det är så pass mycket som står på spel. EU-samarbetet handlar inte bara om goda saker, förtjänster och möjligheter för länder. Det handlar faktiskt också om lite plikt och lite skyldigheter för de olika länderna. Den principen, det enkla sambandet, måste man hela tiden påpeka när man har de här samtalen. Det ska inte göras på ett aggressivt sätt, för då når man ingenstans. Man kan inte hota sig till framgångar i EU. Men man kan lirka, och man kan bilda allianser. Det gör vi. Men det är, återigen, svårare nu än vad det var för bara ett halvår sedan.

Sedan var det Mikael Cederbratts fråga om människosmuggling. Ja, bland annat i dag ser vi hur antalet förundersökningar verkar öka. Det är osäkert om det innebär att människosmugglingen ökar eller om det bara är så att de kontroller vi nu har vid gränserna gör att man helt enkelt tar fler. Det är för tidigt att säga än så länge. Jag kan bara konstatera att det verkar som om polis och åklagare gör ett bra jobb i den delen. Det finns inga minimistrafksatser för människosmugglingen på EU-nivå nu, och det förs vad jag vet inte någon sådan diskussion heller.

När det gäller den andra frågan om straffskalorna i Sverige ska kanske, som sagt, justitieutskottet fortsätta den diskussionen.

Sverigedemokraterna pratade om Libanon. Ja, jag var själv i Libanon i maj. Jag måste säga: Jag träffade ingen företrädare som sa att Sverige skulle sluta ta emot flyktingar – ingen kyrka, ingen libanesisk regering. Det var ingen som sa att Europa skulle sluta ta emot flyktingar. Däremot sa de att de måste ha mer hjälp för att kunna se till att de flyktingar som finns där lever bra.

Som ni alla vet är Sverige en av de allra största bidragsgivarna till UNHCR via vårt bistånd, så jag ska nog säga att vi har väldigt gott samvete i den delen.

Situationen ser ut som den gör. Det är 10 miljoner på flykt från Syrien. Jag skulle vilja säga att det är naivt att tro att de 10 miljonerna – eller hur många det nu är som kommer till Turkiet i slutändan – kommer att vara kvar i turkiska flyktingläger år efter år och decennium efter decennium. Förr eller senare kommer dessa människor, särskilt om Turkiet inte vill integrera dem i Turkiet, att söka sig till Europa, som en del partier absolut inte vill. Så blir det vilken inställning man än har. Förr eller senare kommer de människorna att söka sig till Europa, för Europa är en av världens rikaste kontinenter och en av de kontinenter som faktiskt kan ge dem lite möjligheter att utvecklas som människor.

Det rör sig om vuxna men kanske också om barn som växer upp i flyktinglägren. De kommer att säga: Nej, här kan jag inte stanna. Här finns det ingen framtid för mig. De kommer att söka sig till Europa. Då måste vi i Europa ha ett system, en organisation, för hur vi ska kunna ta emot de människorna. Det är det vi måste bygga upp.

Idealet är enligt min uppfattning att man kommer till EU:s yttre gräns. Man söker asyl där. Sedan hänvisas man till ett land där det finns ledig kapacitet. Du ska inte själv som land få lov att säga: Men jag vill inte ta emot några flyktingar. Du ska heller inte själv som flykting kunna säga: Nej, men jag vill inte åka dit, utan jag vill åka någon annanstans.

Det är för övrigt en av slutsatserna som Europeiska rådet antog i natt. Det står att man faktiskt inte har rätt att själv välja vilket land man ska åka till. Det är också en del av Dublinförordningen, ska jag säga.

2015/16:28
19 februari

Det är det system vi strävar efter, tillsammans med ett system med lagliga vägar som gör det möjligt att komma från flyktinglägren direkt till Europa. Då skulle vi ha ett system som så att säga bygger på solidaritet och gemensamt ansvarstagande i stället för att låta alla EU-länder försöka hitta på sina egna lösningar eller gå i egna riktningar – då slutar det bara med att det blir mycket ojämnt fördelat.

Sedan vänder jag mig till Vänsterpartiet. Jag är väl medveten om situationen i Turkiet. Men jag bara markerar att vi måste hitta samarbetsmöjligheter med Turkiet och i de avtalen. Det är klart att hur de villkoren ska sättas upp kommer att vara en av de stora frågorna för stats- och regeringscheferna när de träffas igen om några veckor.

Slutligen vänder jag mig till Börje Vestlund. Ja, Dublinförordningen tillämpas i Sverige. Vi gör inga undantag. Är man registrerad i något annat land återförvisas man till det landet. Jag tror att det är viktigt för att kunna skapa något slags ordning och reda i systemen.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna och en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

På dagordningspunkt 9 har vi övriga frågor, och sedan har vi punkten om den gemensamma kommittén. Det handlar i och för sig om exakt samma saker som vi har diskuterat här. Men finns det någonting ministern vill tillägga på det området?

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Nej.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi justitieministern och önskar lycka till på mötet.

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Anders Ygeman

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 3–4 december 2015

Återrapport från informellt ministermöte den 25–26 januari 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 25 februari 2016

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar vi statsrådet Ygeman och medarbetare till nämnden. Först vill jag fråga om det finns någon återrapport från mötet den 3–4 december eller från det informella mötet den 25–26 januari som ministern vill ta upp här.

Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag har inget utöver det skriftliga.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi gå rakt in på dagordningspunkt 3 med den mycket långa titel som jag sammanfattar med orden: Yttre gränser.

Anf. 29 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Låt mig bara inledningsvis säga att vi har en mycket allvarlig situation i Europa. Jag antar att ni använde en del av tiden med föregående statsråd till att tala om det. Jag tror att vi från Sveriges sida måste vara beredda att göra det som krävs för att EU ska kunna hantera den här situationen.

Det är bara att vara öppen och frank och säga att EU inte har hanterat situationen väl. Man har inte klarat att upprätthålla den yttre gränsen. Man har inte klarat att leva upp till de gemensamma besluten om omfördelning, om lagliga vägar in och om hotspots. Det är viktigt att vi kan vara en del i den fortsatta diskussionen.

Jag har haft överläggningar med justitieutskottet. Vi har försökt att på ett bra sätt ta in de kloka synpunkter som kom från utskottet. Vi fick också en bred uppslutning bakom regeringens hållning i justitieutskottet, i båda de här frågorna.

Som ni vet stöder regeringen förslaget om systematiska kontroller vid yttre gräns av personer med fri rörlighet. Förslaget motsvarar i hög grad det som Europeiska rådet efterfrågade i sina slutsatser den 17–18 december 2015, då man slog fast att rådet skulle behandla förslaget skyndsamt.

Regeringen menar att Sverige bör verka för att det ska bli obligatoriskt för alla Schengenländer att genomföra biometrikontroller vid inresa från eller utresa till tredjeland. Den frågan behandlades som ni vet här i nämnden den 16 december 2015.

En utestående fråga i förhandlingarna är om även luftgränser ska kunna undantas från systematiska kontroller. Regeringen menar att möjligheten till undantag i första hand ska vara begränsad till land- och sjögräns, så som det är i förslaget. Jag tror att det nu, >>> *Hemlig enligt*

15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<också kommer att bli så i det utkast som finns. Tyskland hade förut en annan uppfattning men har svängt till den svenska ståndpunkten i frågan om luftgränser. Det är naturligtvis positivt för Sverige.

Det här har varit rätt diskuterat. Jag kan föredra detta precis hur länge ni vill. Men jag tänkte att jag kanske skulle vara lite kortfattad och sammanfatta det, för vi har diskuterat det noga i utskottet och även en del i medierna.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Ja, det finns ju en möjlighet att ställa frågor till statsrådet om det är någonting som saknas i redovisningen. Vi har också den skriftliga ståndpunkten. Om ministern vill kan vi börja diskussionen.

Anf. 31 ESKIL ERLANDSSON (C):

Detta har, som statsrådet sa, varit föremål för, vad jag förstår, ganska ingående diskussioner i justitieutskottet. Från de diskussionerna har jag fått referat. Jag vill påpeka att det är just referat. Alla vet att referaten kan vara något divergerande beroende på vilken inställning man har. Men jag har några frågeställningar utifrån de referat jag har fått från det här sammanträdet. Det rör framför allt det som jag sammanfattar med ordet överstatlighet.

Statsrådet har vid det här sammanträdet, som jag har fått refererat, påtalat att det är ett medinflytande från samtliga medlemsstater som kan beröras...

Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Eskil! Jag tror att det är nästa fråga du är inne på nu, dagordningspunkt 4, som handlar om europeisk gräns- och kustbevakning.

Anf. 33 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ja, det är det. Ursäkta mig!

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det är okej.

Krister Hammarbergh! Du har åsikter om dagordningspunkt 3.

Anf. 35 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Vi stöder regeringens ståndpunkt och tycker att det är oerhört viktigt att regeringen fortsätter att trycka på vad gäller biometrikontrollerna. Från vår synpunkt tycker vi också att det är viktigt att vi trycker på här hemma, så att vi lever upp till det vi trycker på andra.

Anf. 36 PAVEL GAMOV (SD):

I den här frågan anser vi från Sverigedemokraterna att regeringen bör stå på sig. Om de här undantagen blir för stora eller för generella för vissa transportmedel, eller att personer som utgör ett hot byter transportmedel, förverkas ju syftet. Därför tycker vi att regeringen bör tuffa till sig lite i den här frågan och inte vika sig för eventuella undantag som kan bli ganska vidlyftiga.

2015/16:28
19 februari

Därmed vill jag anmäla avvikande mening.

Anf. 37 AMINEH KAKABAVEH (V):

Med tanke på att Vänsterpartiet har haft avvikande mening i justitieutskottet och tidigare också i EU-nämnden kommer jag också att anmäla en avvikande mening gällande saken.

Jag kommer inte att gå in på det, för det är redan känt vad vi har sagt tidigare gällande gränskontroll och så vidare.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Är du säker på att du pratar om dagordningspunkt 3 nu? Jag misstänker att du kanske är inne på nummer 4.

Anf. 39 AMINEH KAKABAVEH (V):

Ja, förlåt.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag skulle uppenbarligen ha läst upp hela titeln så att inte ledamöterna var förvirrade över vilken sorts gräns vi diskuterade nu.

Jag ger ordet till statsrådet, om han vill reagera på något som var sagt.

Anf. 41 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag instämmer naturligtvis i det Moderaterna har sagt.

Till Sverigedemokraterna kan jag bara säga att det är svårt att både stå på sig och ha en avvikande mening. Man får liksom välja väg.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Det beror kanske på vad man har för förväntning på slutresultatet.

Innan vi fattar beslut ska jag ställa en fråga till ministern: I våra handlingar står det att det kan bli en riktlinjedebatt men också att det kan bli en allmän riktlinje. I sådana fall är det ett beslut.

Hur ser det ut rent formellt? Vilket sorts beslut kommer ni att fatta? Eller kommer ni bara att ha en diskussion?

Anf. 43 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Vi vet faktiskt inte hur det blir förrän efter Coreper. Det beror på hur förhandlingarna ser ut. Vi kan tro något, men om ni vill ha ett riktigt svar ska vi nog invänta Coreper, och så skickar vi ett svar på den frågan.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Då tycker jag att vi fattar beslut i nämnden. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna men ingen avvikande mening från Vänsterpartiet. Vi körde dagordningspunkt 4 för tidigt.

Nu har vi dock fattat beslut på dagordningspunkt 3.

Vi kommer nu till den tydligen hett efterlängttade dagordningspunkt 4, Förordning om europeisk gräns- och kustbevakning.

Jag noterar Krister Hammarberghs mycket snabba anmälan om talar-tid!

Jag får börja med att säga att det är glädjande att ha en sådan ivrig EU-nämnd som dessutom vill framåt snabbare än vad ministern vill! Det är jag tacksam för.

Under rådsmötet blir det också en riktlinjedebatt om förordningsförslaget om en europeisk gräns- och kustbevakning. Vi känner alla till situationen som råder inom Schengen. Förvaltningen av den yttre gränsen fungerar inte såsom vi gemensamt har beslutat om inom EU. Det får konsekvenser för hela Schengensamarbetet, och på sikt kan principen om den fria rörligheten vara hotad.

Som jag sa är den mer allmänna inriktningen att vi måste säkra EU:s yttre gräns. Vi måste få på plats lagliga vägar, och vi måste få på plats vidarebosättning och hotspots.

Regeringen anser därför att det är viktigt att överväga alla möjligheter till hur förvaltningen av den yttre gränsen kan stärkas. Vi behöver agera snabbt, och vi behöver framför allt se till att det beslut vi fattar genomförs.

Vi behöver också åtgärder på lite längre sikt. Kommissionens förslag om hur bland annat Frontex ska ges ökade mandat är en mer långsiktig lösning men nog så viktigt. Gränskontroll är främst en nationell fråga – det är vi alla överens om – men den nya byrån för gräns- och kustbevakning kan utgöra ett viktigt stöd för medlemsstaterna, i synnerhet de stater som inte själva kan kontrollera sina gränser tillräckligt väl.

Det är också bra, som kommissionen nu föreslår, att utveckla en europeisk strategi för integrerad gränsförvaltning. Den här strategin ska utgöra en lägstastandard för medlemsstaternas gränsbevakande myndigheter och för det europeiska samarbetet på gränsområdet. En viktig komponent i det här sammanhanget är användandet av modern teknisk utrustning och it-system.

Mer detaljer om regeringens ståndpunkt framgår i det skriftliga underlaget, till exempel när det gäller pool av gränskontrollexperter och sårbarhetsanalys.

Jag vill bara här särskilt kommentera en del i beslutsprocessen; det var väl den Eskil Erlandsson var inne på innan. Regeringen anser att EU i undantagsfall kan behöva ingripa i en medlemsstat mot dess vilja. I den här beslutsprocessen är det dock viktigt att medlemsstaterna får en tydlig roll. Om det skulle bli aktuellt att sända över gränskontrollexperter till en medlemsstat för att stärka gränsförvaltningen anser regeringen, vilket nu också föreslås, att de ska stå under den berörda medlemsstatens befäl.

Jag tycker att det är viktigt att påpeka att det bara är i Extremsituationer som EU ska kunna fatta beslut om extern hjälp till en medlemsstat. Först ges medlemsstaten möjlighet att själv begära assistens från gränsbyrån, och därefter finns en chans att själv vidta åtgärder för att förstärka sin gränsförvaltning.

Men om problemet ändå kvarstår måste EU ha möjlighet att ingripa, eftersom alla medlemsstater faktiskt påverkas av hur förvaltningen av den yttre gränsen sköts. Det är ju helt enkelt så att när vi inte har några inre gränser är den yttre gränsen även vår gräns. Huvudregeln är och förblir dock att det är medlemsstaterna som bär det grundläggande ansvaret för gränsförvaltningen.

Regeringens ståndpunkt, som jag nu redogjort för, förankrades i justitieutskottet den 11 februari. I utskottet framkom en rad kloka synpunkter som vi tar med oss in i de pågående förhandlingarna. Självklart ska vi främja att asylrätten värnas, och jag har också tagit med en uttrycklig skrivning om detta i regeringens ståndpunkt.

Anf. 46 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr ordförande! I den situation som beskrivs av statsrådet är det klart att vi tittar alla på olika förslag, såväl goda som dåliga, för att försöka få det här att fungera bättre och noggrannare.

Ju mer vi däremot tittar på detta desto mer tveksamma blir vi. Rapporteringen efter justitieutskottets sammanträde, på en presskonferens på behörigt avstånd, beskrev kanske en större hallelujastämning än som kanske rådde under utskottet. Men vi hade en god diskussion, och vi välkomnar bland annat att ståndpunkten om att vi ska värna svensk grundlag kom med, liksom som den svenska asylrätten.

Det som bekymrar oss i detta är att den enda lösning som i princip verkar komma fram är att bygga en ny överstatlig institution som det under ett långt antal år framåt är oklart vilka problem den kommer att lösa. Vi saknar förslagen här och nu, till exempel hur Frontex ska kunna fungera inom befintligt mandat. Det verkar precis som om kommissionen har gett upp, och jag hoppas verkligen inte att Sveriges regering har gett upp om att det nu liggande mandatet faktiskt både implementeras och följs upp. Det handlar naturligtvis om brist på resurser, och vi vet själva att vi sitter med fyra personer sekunderade i Grekland, om inte mer, och därvidlag kan väl även Sverige göra bättre.

Moderaterna har en del frågor. Det finns en fundering kring de senaste dagarnas inspel om ett förslag om en Natoinsats. Vi skulle gärna vilja veta vad regeringen anser om en del av de förslag som nu kommer upp, utifrån ett resonemang om att kunna använda sig av befintliga resurser.

Vi ser ett antal problem när det gäller de här förslagen, till exempel kostnaderna som är väldigt svåra att överblicka. I dag kostar Frontex ungefär 2,3 miljarder svenska kronor, och då står medlemsstaterna för huvuddelen av kostnaden. Vi ser ingen direkt kostnadsanalys. Vi saknar en analys vad gäller påverkan på Sverige, och jag känner mig osäker när det gäller den svenska ståndpunkten där det står att några genomgripande förändringar av svensk lagstiftning inte är att förutse. Men vi saknar en analys angående vad det här innebär för regelverket, eftersom det är så tätt knutet till det polisiära och rättsliga samarbetet.

Vi ser fortfarande ett stort problem med att en stat som inte leder arbetet korrekt inom dagens ram och därför skulle komma att påtvingas en insats skulle göra det bättre genom att leda en insats de inte vill ha. Vi ser fortfarande stora oklarheter med detta.

Vi ser även ett problem med uttrycket att man ska kunna göra en insats trots att det inte finns ett oproportionerligt stort migrationstryck. Definitionen av detta, det vill säga mandatet för byrån, är väldigt oklar, vilket gör att vi har svårt att acceptera förslaget som det ser ut i dag.

Vi har också väldigt svårt att se vad hur sårbarhetsanalyserna ska genomföras och vad de ska tillföra.

Framför allt, och nu vet jag att jag är ganska långgrandig, måste vi faktiskt få utrett hur en ny myndighet är förenlig med grundlagen och de rättsakter som reglerar vårt EU-samarbete. Då kommer vi till slutsatsen att frågan är om regeringens ståndpunkt håller ihop: Kan man både acceptera, eller möjligen tänka sig att acceptera, förslaget som kommer från kommissionen och samtidigt värna den svenska grundlagen?

Detta vet vi inte, och för att vi inte ska ha några otydligheter i dag, herr ordförande, så kommer vi att anmäla avvikande mening.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag kanske kan svara på en av Krister Hammarberghs frågor. I slutsats 5 på rådets beslut nu står det att de välkomnar Natos beslut att bistå vid spaning, övervakning och kontroll av olagliga passager i Egeiska havet.

Detta är vad som händer just nu, om det var det som var frågan om Nato.

Anf. 48 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Ja.

Anf. 49 ESKIL ERLANDSSON (C):

För att jag fortsätta min monolog från fel ärende, så att säga, så vill jag fylla på det frågebatteri som Krister Hammarbergh har redovisat med några ytterligare frågor.

Det är på temat förenlighet med svensk lagstiftning. Här handlar det ju om att utöva myndighet, och som jag som lekman känner svensk lagstiftning får den ju inte utövas av utländsk medborgare. Du måste vara svensk medborgare för att få utöva myndighet, och den typen av aspekter ser jag alltså inte som utredda i de här sammanhangen.

Därför anmäler jag, liksom Krister Hammarbergh, en avvikande mening i det här ärendet i varje fall till dess att vi får de här sakerna belysta och utredda. Regeringen ska veta att vi inte lämnar carte blanche när det gäller de här mycket, mycket ingripande sakerna och den överstatlighet som kan bli följden av införandet av en sådan här förordning.

Anf. 50 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsrådet, för redogörelsen! Det är lätt att bli dystergök och olyckskorp i dessa dagar, men jag vill också verkligen understryka det som statsrådet säger: Det är en otroligt allvarlig situation vi står inför.

Som liberal och EU-vän kan jag inte se något annat än att om vi vill ha en europeisk union som fungerar utifrån de ben som vi en gång ställde hela unionen på, det vill säga den fria rörligheten och att vi skulle vara en välkomnande hamn för dem som behöver fly undan krig och förföljelse och kunna fortsätta på denna freds- och marknadstanke, frihandel och så vidare, måste vi se till att ha ett yttre gränsskydd. Det går inte att förena fri invandring med det som vi har skrivit under när det gäller social trygghet och så vidare.

Därför fullföljer vi den linje som Liberalerna har haft i justitieutskottet och som vi har haft i hela den här diskussionen över huvud taget. Vi tycker alltså att statsrådet i den här punkten för ett klokt resonemang.

Man har byggt in hängslen och livrem på vissa av de här punkterna, där jag naturligtvis tycker att man ska fortsätta följa att vi verkligen ser till att värna asylrätten och att det gemensamma yttre gränsskyddet också ska leda till en gemensam asylpolitik som är frikostig och generös.

Den här diskussionen hade vi ju alldeles nyss med justitieministern, så det är ingenting som behöver repeteras. Vi vet alla hur det ser ut. Vi vet att vi har 80 000 som står i Grekland och stampar och vill ta sig vidare. Vi kommer inte att kunna hantera detta utan ett gemensamt yttre gränsskydd. Jag förstår inte varför man hellre vill släppa asylsökande i händerna på poliser och gränskontroller som kanske hanterar dessa människor som flyr för sina liv under väldigt ruffa förhållanden, när vi faktiskt med ett gemensamt yttre gränsskydd skulle kunna garantera att de får den humanitära behandling som de är berättigade till.

Liberalerna skickar alltså med glädje ett mandat med ministern enligt den standpunkt som redovisats.

Anf. 51 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Från Sverigedemokraterna ställer vi oss avvisande till ett obligatorium när det gäller att tillhandahålla personal och egen teknisk utrustning i den utsträckning som kommissionen här föreslår. Vi är också skeptiska till EU-övervakning av vår kustbevakning och gränspolis, och vi ställer oss negativa till ett EU-mandat att ingripa i ett annat lands gränsskydd.

Vår standpunkt är att varje land inom EU bör ha ett fullgott gränsskydd och att det är i varje lands intresse att ha ett fullgott skydd gentemot sina grannar.

Det här, herr ordförande, är bara ett sista halmstrå som man försöker använda för att rädda Schengen. Det är betydligt enklare att i stället avveckla det gränslösa resandet inom EU.

Den idé vi har haft under lång tid har uppenbarligen inte fungerat då EU-migranter, terrorister och signalpolitik har kommit med i bilden. Det är nog dags att på allvar börja fundera på hur vi kan förändra systemet i grunden och inte försöka rädda kvar det med ytterligare överstatlighet, som man alltid kommer med när EU utsätts för kris efter kris.

Vi anmäler därmed avvikande mening i förhållande till regeringen. Sverigedemokraterna ansluter sig dessutom till de avvikande meningarna från både Moderaterna och Centerpartiet.

Anf. 52 ROBERT HALEF (KD):

Ordförande! Jag tackar ministern för informationen.

Kristdemokraterna stöder förslaget om en ny europeisk gräns- och kustbevakning. Situationen kräver att EU stärker bevakningen av våra yttre gränser. Att detta är nödvändigt framförde Kristdemokraterna redan den 16 december här i EU-nämnden, i samråd med statsministern. Behovet av att förstärka bevakningen av Europas yttre gränser och kustbevakningen är stort.

När en medlemsstat är oförmögen att vidta nödvändiga åtgärder kan gränsbevakningsbyrån komma in. Detta tycker vi i Kristdemokraterna är en viktig och nödvändig åtgärd.

Ordförande! Efter att ha läst regeringens standpunkt och handlingarna från EU tycker jag att regeringens förslag när det gäller vem som har

beslutandemandat är bra. Det ska vara gränsbyråns styrelse, inte den verkställande direktören, såsom EU föreslår. Det är viktigt att poängtera att Sverige ska verka för och driva hårt att en ensam direktör inte ska kunna ha mandat att fatta ett så viktigt beslut.

I övrigt stöder vi förslaget.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Om jag har förstått saken rätt är denna fråga – att direktören skulle bestämma själv – i princip död i rådet. Men det kanske ministern kan bekräfta.

Anf. 54 AMINEH KAKABAVEH (V):

Vänsterpartiets politik i frågan är väl känd sedan i höstas. Vi menar att överstatlighet och den fria rörligheten, som kommer att sättas på spel, och en konsekvensanalys både av hur det ska gå till och av ekonomiska kostnader för staten också är viktiga aspekter. Vi anmäler avvikande mening.

Jag vill även ställa en fråga till statsrådet: Är yttre gränskontroll och överstatlighet förenligt med svensk grundlag? Det är en viktig fråga som jag tänkte att man kunde få svar på.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag vill inte belasta nämnden. Vi har diskuterat de stora principfrågorna här, men det finns också en lång rad mer detaljerade förslag. Jag undrar vad ministern gör för bedömning av hur man kan komma vidare med att dessa ska bli rättssäkra och transparenta och att vi kan försvara integritet och så vidare när det gäller de mer detaljerade frågorna, som jag har haft en del med Regeringskansliet att göra om. Finns det något stöd för att försöka förändra även de bitarna?

Anf. 56 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det blir några viktiga tillrättalägganden, synpunkter och frågor från statsrådet, för en gångs skull.

Vi tar inte ställning i EU-nämnden till det liggande förslaget utan till vad som ska vara den svenska ståndpunkten i förhandlingarna. Jag kan instämma i att det finns problematiska saker i förslaget, såsom framgår av den svenska ståndpunkten.

Det är en process som vi inte kommer att gå i land med förrän tidigast i juni. Sverige är och ska vara en aktiv part i förhandlingarna. Det är skälet bakom ståndpunkten och den, visserligen relativt lilla, ståndpunktsförändring som Sverige har gjort.

EU klarar inte den yttre gränsen. Det har gått fyra fem sex månader utan att Grekland och delvis Italien har kunnat upprätthålla vår gemensamma gräns. Om Sverige ska vara en del i att återupprätta denna gräns och både klara EU:s möjlighet att ta emot flyktingar och att klara migrationskrisen och Sveriges möjlighet att klara migrationskrisen är det av yttersta vikt att vi kan säkra den yttre gränsen.

Att som Sverigedemokraterna tro att varje land ska kunna gå tillbaka till att ha nationella gränser och döda den fria rörligheten är a) inget al-

alternativ för regeringen och b) något som skulle innebära ett enormt flyktingtryck på Sverige.

Även om vi har nationell gräns, som uppenbarligen är Sverigedemokraternas förstahandsalternativ, är vi beroende av hur den yttre gränsen fungerar. Det är den som avgör hur många flyktingar som kommer att komma till Sverige och söka asyl här. Om man avhänder sig möjligheten att säkra den yttre gränsen kommer man att ställa Sverige inför en mycket allvarlig situation. Det är detta som är i korten.

Det är bakgrunden till att regeringen vill vara med i diskussionen om att säkra den yttre gränsen och är beredd att göra eftergifter för att klara av det. Jag vänder mig emot resonemanget.

Sedan har vi grundlagsfrågan. Det förslag som ligger är inte i strid med svensk grundlag. Detta har grundlagsenheten på Justitiedepartementet rätt ut. I den vidare förhandlingen bevakar vi naturligtvis att det inte tillförs något förslag som skulle kunna stå i strid med den svenska grundlagen. Det kan vi aldrig acceptera. Det förbjuder Sveriges grundlag, och det ligger i sakens natur.

Min fråga är vad som har hänt under de åtta dagarna sedan Centerpartiet och Moderaterna ställde sig bakom denna hållning i justitieutskottet. Jag har det justerade protokollet framför mig här. Det är en fråga som måste ställas.

Sedan har vi Krister Hammarberghs fråga om vi har gett upp. Nej, vi har inte gett upp. Vårt förstahandsalternativ är att Frontex ska använda sig av det befintliga mandatet för att stärka gränsen. Vårt förstahandsalternativ är naturligtvis att Grekland och sedermera Italien kommer att vidta de åtgärder som krävs. Men hotet att kunna sätta in resurser mot ett lands vilja är ett sätt att slippa att länder krånglar på det sätt som Grekland gjorde när man vägrade att ta emot hjälpen från Frontex.

Det är inte ett alternativ, som det ibland har sagts i pressen, att vi ska skicka massvis av kustbevakare till Grekland. Detta är ett verktyg för att få igenom den nödvändiga förändringen. Om ett land fortsätter att sätta sig emot kan man skicka den typen av gränskontrollexperter, som då kommer att stå under det landets befäl och myndighet.

Denna typ av myndighetsutövning sker på flera andra områden, exempelvis på polisområdet nu. Vi har Prömrådsbeslutet från 2011 i EU, som regeringen går vidare med, vi har Atlasrådsbeslutet och vi har den gamla möjligheten att förfölja en brottsling in över gränserna och därmed använda oss av myndighetsutövning.

Tvång är en sistahandsåtgärd, men i det läge vi är i nu kan Sverige inte avvisa den möjligheten för att kunna vara framgångsrik i Europeiska unionen.

När det gäller Natoinsatsen faller den egentligen inte inom ramen för denna diskussion. Den kommer troligen att välkomnas på Europeiska rådet, men inga detaljer är klara än. I så fall agerar de med assistans av Frontex. Det är ett verktyg för att få ihop Grekland och Turkiet, eftersom det ena landet är EU-medlem och det andra inte men båda är Natomedlemmar. Vi är inte medlemmar i Nato, men det är bakgrunden till att man har kunnat enas om en Natoinsats.

Anf. 57 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag vill påpeka att jag i mitt andra anförande sa att jag i det här läget anmäler avvikande mening. Jag gör det på grund av att vi i dag inte vet hur vi ska säkerställa beslutsfattandet, hur styrelsen till den nya organisationen ska utses eller hur beslutsfattandet ska ske i styrelsen.

Är det enkel majoritet, kvalificerad majoritet eller rent av konsensusbeslut som ska gälla? Det vet i alla fall inte jag. Då tycker jag att det är min skyldighet att anmäla avvikande mening nu, inte när det riktiga beslutet kommer, vilket – som statsrådet säger – förmodligen blir i juni månad.

Anf. 58 KRISTER HAMMARBERGH (M):

I likhet med föregående talare tycker jag att Sverige självfallet ska vara en del i processen. Vi ska vara med och förhandla. Om det kommer dåliga förslag ska vi försöka få bort dem och få in bättre förslag.

Vi vill, liksom regeringen själv har tryckt på, återigen konstatera att detta inte löser problemet nu. Det är ett överstatligt institutionsbyggande som har hållit på ett antal år. Det gäller att följa den processen.

Inte minst utifrån hur justitieutskottets diskussioner skildrades efteråt och så att det inte ska råda några otydligheter om att vi har en hel del synpunkter på förslaget väljer vi att anmäla avvikande mening på grundvalen att det är för stora oklarheter, som är av avgörande betydelse. Vi kommer att fortsätta att följa processen.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Som ett led i att förhandla här tror jag vi kan ha konsensus kring påståendet att vi, om det kommer dåliga förslag, ska motsätta oss dem och arbeta för något bättre. Där kan vi nå konsensus.

Anf. 60 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Jag hoppas det, också i praktiken.

Anf. 61 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för de fina svaren till mig!

Anders Ygeman för dock ett något märkligt resonemang i sina svar. Resonemanget går lite grann ut på att om man stärker de nationella gränserna och de facto tar ansvar för sitt eget land kommer det att innebära ett stort asyltryck på Sverige. Vi kan konstatera att vi under senaste decennierna redan har haft ett abnormt stort asyltryck på vårt land, vilket har intensifierats det senaste halvåret.

Regeringen försöker nu ge sken av att man på något sätt har hanterat situationen och att asyltrycket har gått ned lite grann under en viss tid. Ygeman har själv varit ute och sagt att man ska avvisa 80 000 och så vidare, men det är skenmanövrer. Sverige har fortfarande en extremt stor massinvandring, och det utsätter hela vårt samhälle och hela vår välfärd för extremt stora påfrestningar.

Vad gäller resonemanget, herr ordförande, skulle vi med rätt signalpolitik kunna hantera en sådan situation. Se till att välfärden knyts till medborgarskapet och att värdet av ett medborgarskap stärks! Det ska till exempel ta tio år innan man får det, det ska vara språktester och så vi-

dare. Se till att förändra de villkor som de asylsökande och även de med uppehållstillstånd möter när de kommer till vårt land! Då ska statsrådet se att det stora asyltrycket uteblir. Men med bidrag, lägenheter och jobb till exempelvis återvändande IS-turister, som Socialdemokraterna själva har föreslagit tidigare, kommer asyltrycket förmodligen att kvarstå på en mycket hög nivå.

Herr ordförande! Det är allvarligt. Statsrådet kan skratta hur mycket han vill, men det är extremt allvarligt med förslagen. Varje gång EU utsätts för kriser försöker man beröva de enskilda medlemsstaterna deras självbestämmande på nationell nivå. Det slår aldrig fel. Detta är allvarligt, och det är helt fel väg att gå. Vi borde i stället stärka det nationella självbestämmandet.

Vi ser att EU inte har kunnat hantera situationen. Jag vet inte hur många sammanträden eller samråd vi har haft om detta. Var är lösningarna? Det finns inga. Det finns ett antal länder i Europa och Europeiska unionen som har tagit ansvar för sin egen ekonomi, sin egen befolkning och sitt eget land, men Sverige är inte ett av de länderna. EU har inte lösningarna. Lösningen är inte mer överstatlighet.

Tyvärr är det symtomatiskt att Socialdemokraterna inte har några som helst problem med att ta ifrån svenska folket inflytande och makt över ett så viktigt politiskt område som, i det här fallet, gränsbevakningen. Det är allvarligt, och det är helt fel väg att gå.

Därmed vidhåller jag Sverigedemokraternas avvikande mening, och jag ansluter mig återigen till de avvikande meningarna från både Moderaterna och Centerpartiet.

Anf. 62 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack för svaret! Jag har en fråga angående konsekvensanalys och kostnadsanalys av förvaltningen. Finns det någon sådan – har man beräknat hur mycket det kommer att kosta och vad konsekvenserna blir?

Anf. 63 ESKIL ERLANDSSON (C):

Moderaterna och Centerpartiet anmäler i nuvarande läge kring förordningen om europeisk gräns- och kustbevakning avvikande mening. Vi anser att det finns ett stort antal utestående och obesvarade frågor, bland annat om juridiska aspekter. Sverige ska självklart fortsätta att delta i förhandlingarna.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Sverigedemokraterna ansluter sig till den avvikande meningen som komplement till sin egen avvikande mening.

Jag lämnar ordet till statsrådet. Men ett par av de saker som nämndes har inte med mötet och ståndpunkten i dag att göra, så vi kan begränsa diskussionen till det som har med de aktuella frågorna att göra.

Anf. 65 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag lovar!

Först och främst: Mycket av det som både Amineh Kakabaveh och Eskil Erlandsson ställer frågor om finns i de papper som ni har fått inför det här mötet. Det står om kostnader på s. 3 i pm:et:

”De slutliga finansiella effekterna av förslaget kan inte bedömas med någon säkerhet i detta skede. Kommissionen gör bedömningen att budgeten för en ny EU-byrå för gräns- och kustbevakning skulle behöva höjas med 32 500 000 euro för 2017 i förhållande till Frontex budget för 2016 som uppgår till 238 686 000 euro.” Och så fortsätter det.

Det finns där! Samma sak gäller frågan om förenligheten med grundlagen. Detta är förenligt med grundlagen enligt de analyser som regeringen har gjort, vid grundlagsenheten på Justitiedepartementet. Det är naturligtvis en del av den svenska ståndpunkten att detta ska vara i överensstämmelse med svensk grundlag.

Samma sak gäller hur besluten fattas. Styrelsen för Frontex består av en företrädare för varje medlemsstat och två från kommissionen. Beslut fattas i de allra flesta fall med enkel majoritet, i vissa fall med kvalificerad majoritet.

Alla dessa saker kan vi naturligtvis diskutera. Men det gäller vad vi tar ställning till i den svenska ståndpunkten. För åtta dagar sedan var Sverigedemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet överens med regeringen om ståndpunkten i den överläggning som vi hade i justitieutskottet, där vi fattar bindande beslut om uppfattningar. Jag undrar vad som har ändrats från det att ni vid överläggningen i justitieutskottet var överens om regeringens ståndpunkt.

Ni får gärna genom avvikande meningar reservera er mot delar av det förslag som EU har. Men om ni avser att ha avvikande meningar när det gäller den svenska ståndpunkten vore det bra om ni kunde kvalificera den något, för annars blir den intet värd när vi ska förhandla i EU. Vilka delar av den svenska ståndpunkten är det som ni har avvikande meningar om nu och som ni inte hade avvikande mening om för en vecka sedan?

Anf. 66 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Vi hade en omfattande diskussion i justitieutskottet kring ett antal svårigheter i ärendet. Det framfördes bland annat en synpunkt som vi har framfört tidigare, att skriftlig ståndpunkt och muntlig ståndpunkt bör överensstämma. Vi kom till slut överens om det också.

De farhågor som vi hade finns uppräknade, men de uttrycktes inte i en avvikande mening. Ganska kort därefter höll inrikesministern en presskonferens där han meddelade att hela utskottet var positivt och hade köpt allt – trots att det fanns partier som hade anmält avvikande mening. Jag tror att det också kan ligga bakom. Det är viktigt att vi är tydliga nu, för detta är en stor och viktig fråga.

Vi vill att Sverige ska vara med på båten, men vi är inte beredda att ge regeringen ett helt fritt förhandlingsmandat, om det tolkas väldigt fritt. Vi kan specificera oss ytterligare i protokollet längre fram.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

I detta läge är det en diskussion. Trots avvikande mening känner jag att det finns en allmän vilja. Ingen här har lust att lämna över all makt till Frontex, vi vill ha kontroll över detta och så vidare. Inriktningen tror jag att vi är ganska överens om. Sedan finns det avvikande meningar, och dem kommer jag att ta till protokollet. Men jag tror att regeringen har förstått nämndens åsikt ganska tydligt om vart de ska driva frågan, och

jag tror också att det delvis finns samsyn om hur vi vill driva frågorna. Hur långt vi sedan når får vi säkert återkomma till vid många möten.

Jag konstaterar att det trots detta finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet, en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna och en avvikande mening anmäld från Moderaterna och Centerpartiet som dessutom stöds av Sverigedemokraterna.

Jag önskar statsrådet lycka till.

Finns det någon övrig fråga på detta område som beräknas komma upp under dagordningspunkt 5? Nej.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Tillämpning av artikel 26 i kodexen om Schengengränserna, där vi har tjuvstartat lite.

Anf. 68 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det är med viss spänning jag tar del av nämndens diskussion. På den här punkten hade vi ett helt enigt justitiekott, som ställde sig bakom regeringens ståndpunkt. Det är värt att nämna att detta är en ännu mer kraftfull åtgärd än den vi diskuterade tidigare.

När det gäller åtgärder på kort sikt kan vi använda oss av artikel 26 i gränskodexen. Den möjliggör att införa tillfälliga inre gränskontroller mot en medlemsstat som allvarligt underlåter att fullgöra sina förpliktelser enligt Schengenregelverket.

Som jag sa tidigare måste vi överväga många olika möjligheter för att stärka förvaltningen av den yttre gränsen, inte minst för att värna den fria rörligheten. Artikel 26 kan användas om Schengenområdets funktionssätt är utsatt för risk på grund av allvarliga och ihållande brister i gränskontrollen. Det krävs också att dessa omständigheter utgör ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten inom Schengenområdet.

Till exempel finns möjligheten i EU:s gränskodex att införa tillfälliga inre gränskontroller mot en medlemsstat med stöd av artikel 26. Det är detta som nu övervägs gentemot Grekland. En sådan åtgärd skulle inte innebära att Grekland utesluts från Schengensamarbetet. Den skulle dock innebära att personer som reser från Grekland till ett annat Schengenland måste passera en yttre gränskontroll.

På grund av att Grekland inte har full kontroll över sin yttre Schengengräns har vi heller inte kontroll över de personer som reser från Grekland till resten av Schengenområdet. Om tillfälliga inre gränskontroller mot Greklands luftgräns skulle återinföras skulle det betyda att en person som vill flyga från Grekland till exempelvis Stockholm vid ankomsten till Arlanda behöver gå igenom gränskontrollen och uppfylla det krav som finns i EU:s gränskodex för att få resa in i Schengenområdet.

Regeringens ståndpunkt är att alla Schengenländer har en skyldighet att efterleva det Schengenregelverk som man gemensamt har varit med att fatta beslut om. Om hela Schengenområdet påverkas på grund av att någon medlemsstat inte sköter förvaltningen av sin del av den yttre gränsen anser regeringen att man måste agera på EU-nivå för allas bästa och för att värna den fria rörligheten inom EU.

Anf. 69 TINA ACKETOFT (L):

Detta hänger i allra högsta grad ihop med både den tidigare frågan och den fråga som vi hade med justitieministern.

Liberalerna ställer sig bakom regeringens ståndpunkt. Jag har bara en kunskapsfråga. Det står att de inre kontrollerna ”får införas på en period av sex månader och förlängas maximalt tre gånger”. Jag vill absolut inte ha några långa kontroller. Men om det är så illa att vi inte har en bättre värld om 18 månader, hur ser situationen ut då? Vad kan man då ta till?

Anf. 70 AMINEH KAKABAVEH (V):

Vi hade en avvikande mening i och med att vi inte hade sett förslaget till genomförandebeslut eller några rekommendationer. Jag vill lyfta upp den här.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag blir lite förvirrad. Vi är på dagordningspunkt 8, och enligt protokollet hade inget parti någon avvikande mening på denna punkt. Vilken avvikande mening refererar du till?

Anf. 72 AMINEH KAKABAVEH (V):

Det gäller artikel 26.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Kan du i sådana fall berätta vad du avviker mot? I protokollet står det inte att ni har någon avvikande mening.

Anf. 74 AMINEH KAKABAVEH (V):

Det handlar om Grekland och Schengen.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Kan du förklara vad i regeringens ståndpunkt som ni avviker mot, så att det blir tydligt?

Anf. 76 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag ska kontrollera. Jag såg att vi hade en avvikande mening.

Anf. 77 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det var på den förra punkten. Beträffande artikel 26 var alla eniga.

Anf. 78 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jaha, var vi eniga?

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

På förra punkten hade ni en avvikande mening i utskottet. Men på den här punkten finns det inget i protokollet, så om du avviker från regeringens ståndpunkt behöver du ange hur.

Anf. 80 AMINEH KAKABAVEH (V):

Då kontrollerar jag om det stämmer.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Ja tack! Annars är det svårt att veta vad du vill på denna fråga.

Anf. 82 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Vi har ingen annan uppfattning än vi hade i utskottet. Vi tycker att detta är naturligt och att ståndpunkten är rimlig. Till skillnad från det föregående ärendet handlar det om ett befintligt regelverk som vi har kommit överens om, och nu handlar det om att tillämpa det. Det förra ärendet handlade om att bygga nya institutioner, så jag ser en viss väsensskillnad – med anledning av den passning som kom.

Vi står alltså kvar vid vår tidigare ståndpunkt.

Jag vet vilken uppfattning Vänsterpartiet hade. Man tyckte att Polen var värre än Grekland i något avseende. Men jag hörde ingen avvikande mening.

Anf. 83 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Det må så vara att Sverigedemokraterna inte har avvikit i den här frågan i justitieutskottet. Men det är faktiskt så att det är här i EU-nämnden som vi utmejslar den slutgiltiga svenska ståndpunkten. Det borde Anders Ygeman vara väl medveten om, hur mycket han än hänskrattar åt det jag säger.

Från Sverigedemokraternas sida anser vi att den här frågan förvisso är överspelad, men för formens skull stöder vi ändå regeringen i dess ansats att i praktiken exkludera Grekland från Schengen. Men det stannar inte där. Det är flera länder som har en slarvig hantering av invandringsströmmar och av sina Schengenåtaganden. Italien är ett land som gav upphov till suspenderingsmekanismen för något år sedan.

Vad gör vi om länder som Italien, Ungern och Slovenien inte klarar av hanteringen vid sina gränser eller om de länderna ber om ordentliga belopp ur EU-budgeten? Det vore faktiskt intressant att få höra statsrådets åsikt om detta.

I ljuset av att regeringen är för en federal kustbevakning och gränspolis, som vi diskuterade alldeles nyss, samt tvingande omfördelningsmekanismer, just som frukt av bristerna i gränsskyddet, håller vi inte med regeringen i den del där man säger att *alla* möjligheter måste övervägas för att stärka förvaltningen av den yttre gränsen. Det finns ju vissa möjligheter som inte bör övervägas.

Den fria rörligheten, som vi har varit inne på tidigare, måste inte värnas ytterligare. I stället bör eventuella gränsgångarfrågor lösas på teknisk väg, i första hand berörda länder emellan genom proportionella inskränkningar utan alltför mycket besvär. I den delen håller vi inte med regeringen, och därmed anmäler jag avvikande mening, alldeles oavsett vad Sverigedemokraterna har sagt eller inte sagt i justitieutskottet.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Amineh! Kanslichefen har på förtjänstfullt sätt tagit reda på vad som hände. Ni ville ha en avvikande mening, men den kom in för sent, så den togs inte till protokollet. Om du har något skriftligt får du gärna läsa upp det nu, om du vill.

Anf. 85 AMINEH KAKABAVEH (V):

Som jag nämnde hade vi en avvikande mening då på grund av att det inte fanns tillräckligt med information och inte fanns någon redogörelse. Vänsterpartiet har alltid sagt att vi inte vill ha Grekland i Schengen på grund av den belastning som de hade. Om det rör detta tror jag inte att det gäller det vi har haft. Men det gällde de andra punkterna.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Då uppfattar jag att det är detta som är den avvikande meningen.

Anf. 87 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Med risk för att utmana ordförandens gunst beträffande vad som är föremål för diskussion i EU-nämnden: Regeringen eftersträvar så bred enighet och så brett samförstånd som möjligt om den svenska hållningen i EU. Den ordning som vi har kommit överens om mellan partierna – och också fattat beslut om i riksdagen – innebär följande.

Vi kommer fortlöpande med information till fackutskotten. Vi kan då både på regeringens initiativ och på fackutskottens initiativ fatta beslut om vad som ska vara den svenska hållningen, till och med innan det finns ett formellt förslag i EU. Det är överläggningsinstrumentet. Då fattar vi beslut om vad som är Sveriges riksdags hållning. Sedan går vi till EU-nämnden, som vi träffar för att slå fast vilket förhandlingsmandat som regeringen har. Det är slutgiltiga justeringen.

Det kommer att bli en helt ohållbar ordning om partier svajar mellan de beslut som man har tagit i överläggningen och de förhandlingsmandat som man ger. Det kommer nämligen att ställa regeringen i positionen att regeringen inte kommer att kunna driva Sveriges intressen lika tufft i EU, och det kommer också att göra både arbetet i EU-nämnden och arbetet i fackutskotten svårare.

Jag vill rikta en försiktig uppmaning till er att ha så bra kontakt som möjligt med era representanter i fackutskotten och – när ni till och med är samma person – ha en konsistent uppfattning. Det kommer att underlätta vårt arbete, det kommer att ge riksdagen större inflytande över det som är regeringens arbete i EU, och det kommer att göra Sverige starkare i EU-kretsen.

Pavel Gamov hade utöver detta en fråga: Vad gör vi om ytterligare ett land missköter sig?

Regeringens svar på det är den trappa som vi presenterade när det gäller det förra förslaget. Först handlar det om rekommendationer. Löser de det inte finns det bindande rekommendationer. Vi ger dem möjlighet att skicka ut hjälp från Frontex för att upprätthålla de olika nationernas gränser. Vi är beredda att genomföra sanktioner. Vi är till och med beredda att skicka gränskontrollanter och experter till ett land mot det landets vilja. Ytterst är vi också beredda att använda oss av artikel 26 för att tillfälligt suspendera ett land ur delar av Schengensamarbetet, på det sättet att landet fortfarande är med i Schengensamarbetet men inte åtnjuter den fria rörligheten.

Tanken med hela denna trappa är att sätta press på länderna att klara sina åtaganden i Schengenfördraget på så sätt att de lever upp till det som är Schengens grundkärna, nämligen att man har en gemensam yttre gräns som man måste vidmakthålla. På det sättet kan man slippa ha gränskon-

troller mellan länderna och uppbåda den fria rörligheten. När den fria rörligheten inte fungerar får vi det som vi ser i Europa i dag, nämligen nationer som inför egna gränskontroller. Sju europeiska länder har fattat beslut om egna inre gränskontroller.

Om detta pågår under en längre period kommer Schengensystemet inte att kunna upprätthållas. Då är det slutet för den fria rörligheten, åtminstone i en större europeisk kontext.

Tina Acketoft ställde frågan: Vad händer efter denna period? Tidigare fick vi bara fatta beslut om inre gränskontroller först i 20 dagar, sedan i 30 dagar och upp till ett halvår. Nu föreslås att det ska kunna pågå i upp till två år. I båda dessa beslut var föresatsen att det inte får gå längre tid utan att vi måste komma tillbaka till den fria rörligheten. Länderna måste vidta de åtgärder som krävs i EU och nationellt för att kunna garantera den fria rörligheten.

Det ärliga svaret är alltså att vi inte vet vad som händer. Vi kan vara tvungna att fatta nya beslut i EU-kretsen.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag har stor sympati för och håller även med statsrådet om att det är bra om man så tidigt som möjligt har en tydlig position från riksdagen, så att regeringen kan agera i enlighet med den. Men jag vill också betona EU-nämndens självständighet och ledamöternas individuella självständighet att lägga fram de förslag som de vill här i nämnden. Jag vill tydliggöra detta.

Anf. 89 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Jag vill bara komplettera detta med att säga att det i synnerhet gäller om det är exakt samma uppfattningar som har framförts tidigare i sakutskottet.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Trots denna diskussion kommer vi fram till ett beslut. Beslutet är att jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet och med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 9, Övriga frågor, om mötet i den gemensamma kommittén. Men det är, såvitt jag har förstått, samma frågor. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 91 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det inte heller finns några övriga frågor om detta.

Vi tackar för samrådet och önskar lycka till på mötet.

§ 3 Utbildning, ungdom och kultur (utbildning)

Utbildningsminister Gustav Fridolin

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom och kultur den 23–24 november 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom och kultur den 24 februari 2016

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utbildningsminister Gustav Fridolin välkommen hit.

Jag undrar inledningsvis om det finns något att säga om återrapporten från den 23–24 november.

Anf. 94 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Nej, ni har fått ta del av den, och jag har inget att tillägga.

Anf. 95 BETTY MALMBERG (M):

Herr ordförande! Jag har en kommentar. Jag blev nämligen lite förvånad över den riktlinjedebatt som gällde ungdomspolitiken och ungdomsarbete. I den svenska ståndpunkten sägs att Sverige i sitt inlägg har konstaterat att ungdomsarbete är en viktig komponent. Ordet utbildning nämns inte över huvud taget. Jag vill hävda att det är fundamenta. Det är det viktigaste genomförandeperspektivet i detta sammanhang, inte bara själva ungdomsarbetet. Moderaterna är absolut inte emot ungdomsarbete, men vi saknar ordet utbildning.

Jag vill göra denna kommentar därför att jag tycker att det är viktigt att det finns en helhetssyn på politiken. Jag vet inte vilket statsråd som var där. Men det är viktigt att det finns en helhetssyn där man faktiskt, oavsett statsråd, kan lyfta fram utbildningsperspektiv alternativt arbetsmarknadsperspektiv.

Anf. 96 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag har också en synpunkt. Jag vill inte vara petig, men det är mycket viktigt att ordet kön också kommer in i dessa sammanhang. Man talar en hel del om flyktingar och asylsökande och deras möjligheter, men flyktingarna har faktiskt också kön. De flesta flickor och kvinnor – jag har egna erfarenheter av detta – har inte utbildning, får inte utbildning och har inte haft möjlighet att arbeta, eller också har de utbildning men har inte fått möjlighet att arbeta. Därför är det mycket viktigt hur vi uttrycker oss. Men särskilt i regeringens feministiska utrikespolitik är det viktigt att man skriver om kön. Ungdomar har kön, och flyktingar har också kön. Detta vill jag betona, inte bara för att säga detta ord utan för att vi har olika förutsättningar.

Anf. 97 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Ledamöterna Betty Malmberg och Amineh Kakabaveh lyfter fram två perspektiv som vi har med och som vi definitivt ska ha med i varje sammanhang där vi deltar från den svenska regeringen. Jag tror att vi vid detta tillfälle får ta det som en kommentar till protokollet, och vi kan ha

med oss det i de fortsatta förberedelserna. Om ni vill återkomma till just den gångna riktlinjedebatten får ni göra det när Aida Hadzialic kommer till nämnden vid nästa tillfälle.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 4, Utkast till resolution från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om främjande av socioekonomisk utveckling och delaktighet i EU genom utbildning.

Anf. 99 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Denna rådsresolution är en möjlighet för utbildningsministrarna att bidra med sitt perspektiv inom europeiska terminen 2016 inför att EU:s stats- och regeringschefer i mars ger vägledning inför medlemsstaternas rapportering inom Europa 2020-strategin.

Resolutionen beskriver dagens utmaningar i Europa i form av en flyktingkris som ställer stora krav på mottagarländerna, en kvardröjande ekonomisk kris och därtill hot från en ökande radikaliserings. Detta är utmaningar som naturligtvis påverkar utbildningens roll i samhället. I deklarationen betonas vikten av riktade investeringar i utbildningar och att reformer noga utvärderas. Även matchningsproblematiken med fokus på förbättrad matchning mellan arbetssökande och arbetsgivare betonas. Där betonas också att matchningen mellan utbildning och arbetsmarknadens behov ska fungera och att man ska sträva efter utbildningssystem som möjliggör att en individ oavsett bakgrund uppnår uppsatta mål.

I resolutionen uppmanas även EU-kommissionen att presentera förslaget om en kompetens- och färdighetsagenda senast vid nästa råd vid UUKI-kretsen i maj.

Förslagets fokus föreslås vara hur utbildningssystemen ska kunna främja färdigheter för att bland annat öka genomströmningen i gymnasieskolan, minska matchningsproblematiken och hitta rätt balans mellan att främja dels anställbarhet, dels sociala och samhälleliga färdigheter för att man ska bli en aktiv medborgare.

Inriktningen i resolutionen ligger i linje med utbildning 2020-prioriteringar, och dessa sammanfaller med de svenska politiska prioriteringarna. Efter överläggningar med utbildningsutskottet den 2 februari har regeringen förtydligat sin ståndpunkt om färdigheter i den kommande kompetensagendan. Vikten där är att utbildning i bred bemärkelse är relevant i kompetens- och färdighetsagendan. Regeringen har därför föreslagit och fått igenom att begrepp som kompetens och kunskap också inkluderas i texten.

Vi välkomnar också särskilt att medlemsstaternas självbestämmande i frågor som rör utbildning lyfts fram, då detta är en nationell kompetens.

Regeringen välkomnar resolutionen och föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av den.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Det känns tryggt att höra att utbildningsutskottet förde in att kompetens skulle vara med i detta sammanhang.

Anf. 101 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för detta.

Att regeringen står med mössan i handen och tackar för att man får ha kvar en liten del av det nationella självbestämmandet i denna fråga är tämligen sorgligt och nästan pinsamt.

När vi har representanter från Bryssel här som talar om socioekonomi och strukturfonder i samma fråga är det faktiskt dags att säga nej.

När man sedan börjar ta upp frågan om demokratiskt medborgarskap blir det nästan en parodi på sig själv.

Precis som den svenska regeringen anser även kommissionen att det finns bra åsikter och dåliga åsikter. De som inte passar in i kommissionens åsiktskorridor brukar benämnas antidemokrater eller någonting annat ännu värre. Att då ta upp vikten av lärosätens självständighet förstärker bara det löjets skimmer som finns över både regeringen och kommissionen.

På grund av både detta och flera andra aspekter betackar sig Sverigedemokraterna för någon som helst inblandning från Bryssel i denna fråga. Därmed anmäler vi avvikande mening.

Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag undrar en sak, herr ordförande. Om jag förstår saken rätt i detta ärende ska man anta en resolution, och en resolution är inte lagstiftning utan snarare en liten allmän synpunkt. Har jag fel på den punkten så rätta mig gärna. Men det är ingen ny lagstiftning som införs på EU-nivå. Därmed kan man säga att detta bara är ett allmänt tyckande.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Det är korrekt uppfattat. Om man tittar lite högre upp på dagordningen står nämligen denna punkt under rubriken ”Icke lagstiftande verksamhet”.

Anf. 104 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Jag tackar för inläggen. Det som ledamoten Börje Vestlund sa är helt korrekt. Detta är inte juridiskt bindande utan handlar om erfarenhetsutbyte, och det är en diskussion utifrån de utmaningar som vi ser är gemensamma.

Jag måste till protokollet vara tydlig med att jag inte på något sätt instämmer i Pavel Gamovs beskrivning av att detta skulle innebära att vi står med mössan i handen och tackar för att vi har kvar ett nationellt självbestämmande. Detta är i enlighet med den kompetensfördelning som det i demokratisk ordning har fattats beslut om i Sverige och i andra medlemsstater.

Jag väljer att personligen inte kommentera vilka egenskaper som man ska anse att olika politiska hållningar har, såsom pinsam eller på annat sätt.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Anf. 106 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Detta är en riktlinjedebatt. Ordförandeskapet vill där diskutera färdigheter och kompetenser inför att EU-kommissionen under våren förväntas presentera en kompetens- och färdighetsagenda. Det är en agenda som då kommer att innehålla förslag som berör yrkesutbildning och högre utbildning. Regeringens utgångspunkt inför riktlinjedebatten är bland annat att yrkesutbildning spelar en mycket viktig roll för att trygga kompetensförsörjningen i samhället och stärka konkurrenskraften, att högre utbildning är av betydelse för framtidens jobb och att alla oavsett bakgrund ska ha lika möjligheter att gå vidare till en högskoleutbildning.

I utbildningsutskottet hade min statssekreterare Helena Öberg och ledamöterna en bra diskussion om vad Sverige borde framföra i denna riktlinjedebatt. Som ni förhoppningsvis har sett i den kommenterade dagordningen har vi förtydligat den svenska ståndpunkten i enlighet med vad vi där kom överens om. Det gäller till exempel vikten av yrkesutbildning och validering, vikten av förstärkning mellan skola och arbetsliv, vikten av att hänsyn tas till varje medlemsstats system för arbetsförlagt lärande samt vikten av livslångt lärande.

Avslutningsvis kan sägas att regeringen förstås ämnar återkomma i ämnet när själva agendan är presenterad. Detta är bara en riktlinjedebatt.

Anf. 107 BETTY MALMBERG (M):

Herr ordförande! Det stämmer att vi hade en livlig diskussion i utbildningsutskottet. Det är inte så att vi var direkt oense, utan det handlade nog mer om formuleringar och vad vi ville trycka på. Dessutom är ju detta en riktlinjedebatt som ska företas, och en uppfattning vi från Moderaterna framförde var att regeringens ståndpunkt bara delvis svarade på den fråga som ställts.

Det vi ser är faktiskt lite av en makeover av den tidigare ståndpunkten. Ni trycker nu på livslångt lärande, validering, ökad samverkan med arbetslivet och vikten av eftergymnasial utbildning. Jag skulle ändå vilja framföra att det nog bör göras vissa redaktionella ändringar. Det vi diskuterade i utskottet var att högre utbildning i dag inte bara handlar om universitet och högskolor utan om eftergymnasial utbildning. Det är det som är väsentligt att trycka på. Det kan se olika ut i olika länder, men det är faktiskt den eftergymnasiala utbildningen man bör framhålla.

Jag älskar yrkesutbildningar, men ett tre framstår det som att yrkesutbildningar är det enda vi vill ha. Det är kanske i första hand utbildning generellt vi vill trycka på. Men, jättebra!

Jag sa i alla fall att utbildningsutskottet delvis fick svar på frågan inför riktlinjedebatten, men något jag saknar och skulle vilja fråga statsrådet om är just synpunkter på fråga ett som finns med här. Det var också någonting som vi diskuterade i utskottet men som inte har förts till protokollet eller till den nya ståndpunkten. Jag kan upplysa ministern om att det handlar om ett större antal färdigheter som krävs för arbeten i framtiden och samhället i stort.

Ibland har vi i nämnden kritiserat att ståndpunkterna är alltför kortfattade, men det kan man verkligen inte anklaga regeringen för i detta fall.

Anf. 109 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen. Allt som nämns i detta ärende är någonting som i alla fall vi i Sverigedemokraterna menar ska vara en nationell fråga och ingenting EU ska blanda sig i över huvud taget. Förvisso har vi ett utbildningsväsen i Sverige som befinner sig i fritt fall, och det har gått mer än hundra dagar sedan valet. Det beror dock mest på politikerns och politiserade tjänstemäns utopiska föreställningar om hur det borde vara och handlar kanske inte så mycket om hur det faktiskt fungerar. Att i det läget blanda in Bryssel i ekvationen kommer aldrig att bli bra.

Vidare har regeringen, precis som sin föregångare, absolut ingen förståelse för hur olika länders utbildningssystem fungerar. Jag uttröner i alla fall ingen större förståelse för det utifrån det statsrådet redogör för här eller det vi har tagit del av i skriftlig form. I ett stort antal länder kan man helt sonika köpa sin egen examen. Att i det läget öppna för möjligheten att validera en sådan examen i Sverige är under all kritik. Att validering sedan ska skötas av landsmän öppnar för system med mycket bristande insyn och kvalitetssäkring.

Att då sitta och applådera förslag från EU i frågan kommer inte att göra saken bättre. Därmed, herr ordförande, vill jag anmäla avvikande mening.

Anf. 110 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag vill göra ett medskick. Jag håller faktiskt med Betty; det handlar inte bara om yrkesutbildningar eller universitet. Jag själv lärde mig om den folkbildning som faktiskt är en grundsten i svenska folkets själar, och vi glömmer ofta bort det. Man ser det väldigt sällan i skrifterna. Det är viktigt att betona detta och att Sverige är ett föregångsland när det gäller folkbildning.

Det andra jag vill ta upp handlar om kön och de olika förutsättningar vi har i livet när det gäller utbildning och framtid. Därför är det även viktigt att betona kvinnors rättighet till utbildning. Vi ser att vi i Sverige har tusentals analfabetiska immigranter – det är kvinnor, och även män, som har kommit till landet – och därför måste man faktiskt betona detta. Det kommer tyvärr att bli utbredd. Vad har man för strategier? Vilka delar av utbildningen ska man till exempel utöka? Det är viktigt, särskilt när det gäller vuxenutbildning, folkhögskolor, mer plats på komvux och så vidare.

Det är alltså bara ett medskick.

Anf. 111 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande och ledamöterna! Låt mig först understryka att jag är glad att det finns en gemensam bild av det samråd vi hade i utbildningsutskottet, alltså att vi kunde utbyta erfarenheter. Regeringen kunde därefter förbättra och förstärka den svenska ståndpunkten, och det ger mig en god förberedelse för att kunna delta i riktlinjedebatten.

Jag kan försäkra både Betty Malmberg och Amineh Kakabaveh om att jag kan ha en bred ingång till vad som är högre utbildning och eftergymnasial utbildning. Där har folkbildningen definitivt en viktig roll, och jag tror inte att någon betvivlar min vilja att också nämna den för kollegorna.

Det är delvis även ett svar när det gäller de olika ståndpunkter som regeringen och ledamoten Pavel Gamov har. Jag tror att det är bra att man utbyter erfarenheter, och jag tror att man kan lära sig av det. När vi berättar om folkbildningen finns det andra i EU-kretsen som kan utveckla sina system för det, och när de berättar om erfarenheter från sina system kan vi lära oss av det. Vad gäller validering tror jag att det är en mycket viktig del för det framtida europeiska arbetsmarknads- och utbildningssystemet att det finns goda, kvalitetssäkrade valideringssystem. Där har vi både en del att lära och en del att lära ut.

När det gäller Betty Malmbergs fråga om den frågeställning vi ska diskutera, det vill säga kompetenser som behövs på framtidens arbetsmarknad, betraktar vi för svenskt vidkommande detta som sådant vi arbetade in i huvudsakligen de nya läroplaner som infördes 2011. Skulle frågeställningen komma att kretsa runt just det påståendet eller den frågeställningen på ett större sätt än vi förberett oss för kommer vi givetvis att kunna redogöra för de olika delar som utvecklades i de nya läroplanerna 2011, som just är kopplade till framtida behov på arbetsmarknaden. Det var där frågor som digitalisering och lärande för hållbar utveckling stärktes, vilket ofta är de frågor man återkommer till när man tittar på framtida behov av kompetenser på en förändrad arbetsmarknad.

Anf. 112 BETTY MALMBERG (M):

Ordförande! Tack för svaret, statsrådet! Ja, det var glädjande att höra, för det var i alla fall några av de kompetenser vi från Moderaterna ser och hade tänkt göra ett medskick om. Det handlar nämligen om att vi faktiskt är lite på de här frågorna och driver dem.

Det är absolut nationella frågeställningar, men om vi ändå ska se EU-perspektivet undrar jag om vi kan samsyn om vikten av till exempel digital kompetens och medie- och informationskunnighet, alltså kritisk granskning av olika mediala uppgifter. Det gäller även lärande för hållbar utveckling, som ministern nämnde. Också tvärvetenskap är något som lyfts fram alltmer. Det handlar även om praktik i akademiska utbildningar – i vad mån.

Här handlar det nämligen om att vi har ganska många nya ingångar att jobba med inom Bologna-systemet eller på olika sätt. Vi ser att arbetet med den missmatchning som finns på arbetsmarknaden behöver stärkas, och i Sverige vill vi ju gärna gå vidare och öka på det. Men då handlar det också om att den kunskapen och praktiken kan valideras i ett internationellt system.

Jag tycker också att man faktiskt bör lyfta fram precis det Amineh säger, nämligen kön, och även detta med pojkar som släpar efter utbildningsmässigt. Det är också ett stort problem. Allt skulle väl egentligen landa i att det bör finnas någon form av kanske inte regler eller förordningar men bas med goda exempel, så att medlemsstater kan lära av varandra.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6 om en uppföljning av Parisutlandet.

Anf. 114 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Ordförande! Den sista punkten på dagordningen är debatten om ett aktivt medborgarskap och främjandet av grundläggande värden genom utbildning.

Det nederländska ordförandeskapet har valt att strukturera debatten så att tre medlemsstater inbjuds att berätta om nationella åtgärder utifrån tre olika prioriteringar – lärares betydelse, medie- och informationskunnighet och vilka värderingar som skapas i klassrummen. Sverige har tidigare haft en aktiv roll i den här typen av debatter och har därför vid det här tillfället inte blivit tillfrågat att vara en av de tre inledande talarna.

Som ni känner till genomför Sverige också en rad åtgärder på området, och uppstår det en diskussion kommer jag bland annat att kunna ta upp strategin för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, utvecklingen av kampanjen No Hate Speech Movement och, särskilt, Forum för levande historias uppdrag att öka kunskapen om rasism och andra former av intolerans i historien och i dag. Det är tre olika delar där vi i Sverige kan dela med oss av det arbete vi gör. Vi välkomnar därför debatten.

Anf. 115 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! När det gäller den här frågan förnekar sig regeringen inte, som vanligt. Det handlar om låtsasprojekt utan substans, och det är tyvärr någonting som är regeringens modell – olika låtsasprojekt ingen har hört talas om.

Med tanke på vem som har utsetts till just nationell samordnare mot våldsbejakande extremism, nämligen Mona Sahlin, är det väl bara en tidsfråga innan det från regeringens håll kommer att budgeteras för ett förverkligande av till exempel kommissionens drömprojekt om estradpoesi i förorterna. Det fick vi höra talas om här i höstas.

Precis som tidigare anser regeringen att ”fel” åsikter ska bemötas, utan att förstå att olika åsikter är någonting som alltid kommer att finnas i ett fungerande samhälle. Självklart ska kritiskt tänkande uppmuntras, men alla åsikter måste få komma fram. Det gäller även dem som är obekväma. Extremism ska självklart bekämpas, men vi vet ju att definitionen av extremism är flytande. När man talar om extremism och rasism försöker man blanda in till exempel saklig kritik mot förd invandringspolitik. Riktig rasism och riktig extremism ska självklart bekämpas, men man ska inte tysta ned obekväma åsikter. Man ska inte ha någon form av åsiktspolis.

För regeringen tycks begrepp som ”demokrati” och ”mänskliga rättigheter” mest vara floskler utan substans som man slänger sig med, och jag tycker faktiskt att det är något anmärkningsvärt att man på det här sättet vill gå in och styra vilka värderingar som ska förmedlas och så vidare just i utbildningsväsendet. Från Sverigedemokraternas sida anmäler vi alltså avvikande mening även på denna punkt.

Anf. 116 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Jag ska undvika att förlänga nämndens möte alltför mycket, men jag vill framföra att det svenska skolsystemet inte vilar i ett vakuum utan på en stark värdegrund. Den finns där därför att vi utan demokratin inte har förutsättningar att just bryta åsikter mot varandra och skapa möjligheter att mötas i dialog snarare än i konflikt. Det blir för varje lärare en särskild uppgift att klara detta i sitt ledarskap i klassrummet och för varje rektor att klara detta i sitt ledarskap över skolan. Det är därför värdegrunden är så stark, och det är därför man inte kommer runt den.

Jobbar man med skolpolitik måste man diskutera vilka värderingar som formas på en skola. Har man en situation där människor kränks i sin skolvardag, där människor inte känner att de kan framföra sina åsikter eller där människor inte känner att de kan vara som de är kommer heller inte utbildningsresultaten att någonsin fungera. Då kommer vi heller inte att ha en situation där barn får växa till att bli de vuxna de vill vara.

Vi ska inte heller blunda för att vi verkar i en världsdel som under de senaste åren har skakats av några av de värsta extremistiska attackerna på mycket länge. Det handlar om islamistiska terrorgrupper som har opererat, och det handlar om rasistiska våldsverkare som i vårt västra grannland har begått handlingar som gränsar till terror. De attacker och mord som har uppdagats i Tyskland under senare tid har också diskuterats, och de händelser som skakade Malmö för inte så länge sedan har diskuterats.

I den situationen och kontexten är det klart att detta är frågor som Europas utbildningsministrar måste diskutera med varandra.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Och det kommer de alltså att göra. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Jag undrar slutligen om det finns någon övrig fråga som ministern antar kommer att tas upp.

Anf. 118 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):
Nej, det finns ingen sådan anmäld.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Då önskar vi lycka till på mötet och en trevlig helg!

Anf. 120 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):
Stort tack!

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN:.....	1
Anf. 2 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN:.....	1
Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN:.....	1
Anf. 6 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	1
Anf. 7 MIKAEL CEDERBRATT (M):.....	3
Anf. 8 ESKIL ERLANDSSON (C):.....	4
Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD):	4
Anf. 10 TINA ACKETOFT (L):	4
Anf. 11 ROBERT HALEF (KD):.....	5
Anf. 12 AMINEH KAKABAVEH (V):	5
Anf. 13 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN:.....	7
Anf. 15 MIKAEL CEDERBRATT (M):.....	8
Anf. 16 ORDFÖRANDEN:.....	8
Anf. 17 MIKAEL CEDERBRATT (M):.....	8
Anf. 18 ORDFÖRANDEN:.....	8
Anf. 19 PAVEL GAMOV (SD):	8
Anf. 20 AMINEH KAKABAVEH (V):	9
Anf. 21 BÖRJE VESTLUND (S):.....	9
Anf. 22 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	9
Anf. 23 ORDFÖRANDEN:.....	11
Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):.....	11
Anf. 25 ORDFÖRANDEN:.....	11
§ 2 Rättsliga och inrikes frågor	12
Anf. 26 ORDFÖRANDEN:.....	12
Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	12
Anf. 28 ORDFÖRANDEN:.....	12
Anf. 29 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	12
Anf. 30 ORDFÖRANDEN:.....	13
Anf. 31 ESKIL ERLANDSSON (C):.....	13
Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	13
Anf. 33 ESKIL ERLANDSSON (C):.....	13
Anf. 34 ORDFÖRANDEN:.....	13
Anf. 35 KRISTER HAMMARBERGH (M):	13
Anf. 36 PAVEL GAMOV (SD):	13
Anf. 37 AMINEH KAKABAVEH (V):	14
Anf. 38 ORDFÖRANDEN:.....	14
Anf. 39 AMINEH KAKABAVEH (V):	14
Anf. 40 ORDFÖRANDEN:.....	14

Anf. 41	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	14
Anf. 42	ORDFÖRANDEN:	14
Anf. 43	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	14
Anf. 44	ORDFÖRANDEN:	14
Anf. 45	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	15
Anf. 46	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	16
Anf. 47	ORDFÖRANDEN:	17
Anf. 48	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	17
Anf. 49	ESKIL ERLANDSSON (C):.....	17
Anf. 50	TINA ACKETOFT (L):.....	17
Anf. 51	PAVEL GAMOV (SD):.....	18
Anf. 52	ROBERT HALEF (KD):.....	18
Anf. 53	ORDFÖRANDEN:	19
Anf. 54	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	19
Anf. 55	ORDFÖRANDEN:	19
Anf. 56	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	19
Anf. 57	ESKIL ERLANDSSON (C):.....	20
Anf. 58	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	21
Anf. 59	ORDFÖRANDEN:	21
Anf. 60	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	21
Anf. 61	PAVEL GAMOV (SD):.....	21
Anf. 62	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	22
Anf. 63	ESKIL ERLANDSSON (C):.....	22
Anf. 64	ORDFÖRANDEN:	22
Anf. 65	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	22
Anf. 66	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	23
Anf. 67	ORDFÖRANDEN:	23
Anf. 68	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	24
Anf. 69	TINA ACKETOFT (L):.....	24
Anf. 70	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 71	ORDFÖRANDEN:	25
Anf. 72	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 73	ORDFÖRANDEN:	25
Anf. 74	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 75	ORDFÖRANDEN:	25
Anf. 76	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 77	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	25
Anf. 78	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 79	ORDFÖRANDEN:	25
Anf. 80	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	25
Anf. 81	ORDFÖRANDEN:	25
Anf. 82	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	25
Anf. 83	PAVEL GAMOV (SD):.....	26
Anf. 84	ORDFÖRANDEN:	26
Anf. 85	AMINEH KAKABAVEH (V):.....	26
Anf. 86	ORDFÖRANDEN:	27
Anf. 87	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	27
Anf. 88	ORDFÖRANDEN:	28
Anf. 89	KRISTER HAMMARBERGH (M):.....	28
Anf. 90	ORDFÖRANDEN:	28
Anf. 91	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):.....	28

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:.....	28	2015/16:28
§ 3 Utbildning, ungdom och kultur (utbildning)	29	19 februari
Anf. 93 ORDFÖRANDEN:.....	29	
Anf. 94 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	29	
Anf. 95 BETTY MALMBERG (M):.....	29	
Anf. 96 AMINEH KAKABAVEH (V):.....	29	
Anf. 97 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	29	
Anf. 98 ORDFÖRANDEN:.....	30	
Anf. 99 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	30	
Anf. 100 ORDFÖRANDEN:.....	30	
Anf. 101 PAVEL GAMOV (SD):	30	
Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (S):.....	31	
Anf. 103 ORDFÖRANDEN:.....	31	
Anf. 104 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	31	
Anf. 105 ORDFÖRANDEN:.....	31	
Anf. 106 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	31	
Anf. 107 BETTY MALMBERG (M):.....	32	
Anf. 108 ORDFÖRANDEN:.....	32	
Anf. 109 PAVEL GAMOV (SD):	32	
Anf. 110 AMINEH KAKABAVEH (V):	33	
Anf. 111 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	33	
Anf. 112 BETTY MALMBERG (M):.....	34	
Anf. 113 ORDFÖRANDEN:.....	34	
Anf. 114 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	34	
Anf. 115 PAVEL GAMOV (SD):	35	
Anf. 116 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	35	
Anf. 117 ORDFÖRANDEN:.....	36	
Anf. 118 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	36	
Anf. 119 ORDFÖRANDEN:.....	36	
Anf. 120 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):.....	36	